

5

ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපිය ගුරු දික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය ස්වභාවය

චි.පී.සි.එස්.කමාරි
වින්තක වන්දුකුමාර

සංකීත්තය

විධිමත් අධ්‍යාපනය ලබාදීමේ මූලික වගකීම හිමිවනුයේ ගුරුවරයාට ය. එබැවින් එලදායී, කාර්යක්ෂම සේවාවක් ලබාදීමට ගුරුවරයාගේ මානසික සෞඛ්‍ය අත්‍යන්තයෙන් වැදගත් වේ. එහි දී ගුරු කාර්යයේ නියුලෙන අවස්ථාවේ දී පමණක් නොව ගුරු වෘත්තියට ප්‍රවේශ වීමට පෙර සිට යහපත් මානසික සෞඛ්‍යයක් පවත්වාගෙනයාම අනාගත කාර්යය එලදායී ව ඉටු කිරීමට හේතු වේ. එයට හේතු වන්නේ එලදායී ගාස්ත්‍රීය සාධනය එලදායී කාර්යය ප්‍රගතිය සඳහා බලපෑමයි. එබැවින් සිසුන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යය වැදගත් වේ. ඒ අනුව ත්‍රී ලංකාවේ පුර්ව සේවා ගුරු අධ්‍යාපනය ලබන ප්‍රමුඛ කණ්ඩායම වනුයේ ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපියවල ඉගෙනුම ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ තිරත වන ගුරු දික්ෂණලාභීන් ය. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යාපනයේ මූලික අරමුණ වූයේ, ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපිය ගුරු දික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය ස්වභාවය තක්සේරු කර සිසුන්ගේ වර්තමාන මානසික ස්වභාවය හඳුනා ගැනීමයි. එහි දී ප්‍රමිතිරිහාවය, හඳුරුනු ලබන පායිමාලාව සහ පායිමාලාව හඳුරන භාෂා මාධ්‍ය අනුව මානසික මට්ටම ගතික වන්නේ ද යන්න මැන බැලිණි. එකි අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණාත්මක මූලික මිශ්‍ර විධිකුමය යටතේ අධ්‍යාපනය සිදුකළ අතර නියුදිය ලෙස ගුරු දික්ෂණලාභීන් 200ක් යොදා ගැනීණි. දික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යය තක්සේරු කිරීමට WEMWBS යන ප්‍රමිතිගත මිනුම යොදාගත් අතර එය ගණනය කිරීමට සාමේක්ෂ වැදගත් දරුණකය / RII (Relative Important Index) සහ

SPSS මෘදුකාංගය යොදා ගැනීණි. පර්යේෂණ අනාවරණයන්ට අනුව, සමස්තයක් ලෙස ගුරු දික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය පුරුණ වශයෙන් ධනාත්මක තොවන අතර මධ්‍යස්ථ මට්ටමින් ප්‍රවිත්ත බවත්, ඇතුළු භාවයන් ප්‍රකාශනයේ දී ස්ත්‍රී, පුරුෂ වශයෙන් වෙසසි වෙනසක් දැකගත හැකි වුව ද හඳුරන පායිමාලාවේ විෂය ස්වභාවය ඔවුන්ගේ යහපත් මානසික සෞඛ්‍යයට බලපැමි කර නැති බව අනාවරණය විය. තව ද ගුණාත්මක තොරතුරුවලින් අනාවරණය වූයේ, තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ පායිමාලාව ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් හැඳුරීම සිසුන්ට මානසික ආත්‍යත්වයක් ඇති කර තිබෙන බවයි. මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයේ දී ගුරු දික්ෂණලාභීන් තුළ අන් අය සමග සම්පත් කටයුතු කිරීම, විශ්වසනීයත්වය, ස්වකීය මනස ගොඩිනාගා ගැනීම, අන් අය කෙරෙහි ආදරය කිරීම සහ නව දේවල් පිළිබඳ උනන්දුවක් දැක්වීම යන ගති ලක්ෂණයන් පිළිබඳව වැඩි අවධානය යොමු කරමින් වැඩසටහන් සම්පාදනය කිරීම වැදගත් වන අතර එහි දී ස්ත්‍රී, පුරුෂභාවය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම වටී. සමස්තයක් ලෙස ගැහැණු පිරිම් හේදයකින් තොරව මානසික සෞඛ්‍යය ප්‍රවර්ධනයෙහිලා සමාන ප්‍රවේශ, ක්‍රමවේද යොදාගත හැකි අතර ඒ සඳහා භාවමය පුද්ගලය සාම්බන්ධ යෝජන කෙරේ. තව ද ගුරු දික්ෂණලාභීන් තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ පායිමාලාව ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් අධ්‍යාපනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් පර්යේෂණ කාර්යයක් සිදුකර සිසුන්ට අවශ්‍ය සහය ලබාදීම ද වැදගත් වනු ඇත.

මූලික පදු-ගුරු දික්ෂණලාභීය, මානසික සෞඛ්‍යය, සාමේක්ෂ වැදගත් දරුණකය

හැඳින්වීම

විසි එකත්වන සෞඛ්‍යයේ මානව ප්‍රජාව ජයගත යුතු අභියෝගයක් බවට පත්ව ඇත්තේ සෞඛ්‍යවත් ජ්වන රටාවක් පවත්වාගෙන යාමයි. (1948) ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයට අනුව "සෞඛ්‍යය යනු ? පූදෙක් ලෙඩි රෝගවලින් හා දුබලතාවන්ගෙන් තොර වීම පමණක් නොව ගාරීක, මානසික, සමාජීය සහ අධ්‍යාත්මික යහපැවැත්මේ පූර්ණත්වයයි" (Bickenbach, 2015). එම අදහසට අනුව පුද්ගල යහපැවැත්ම සංරචක කිහිපයක එකතුවකින් ගොඩනැගෙන අතර මානසික සෞඛ්‍ය ඉන් එක් සංරචකයක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයට අනුව මානසික සෞඛ්‍ය යනු "පූදෙක් මානසික ආබාධවලින් තොරවීම පමණක් නොව යහපැවැත්ම සඳහා තමාගේ හැකියාවන් අවබෝධ කර ගැනීම, ජ්විතයේ සාමාන්‍ය ආතතීන් සමඟ කටයුතු කිරීම, සතුවින්, එලදායීව වැඩ කිරීමෙන් තමාට අයත් ප්‍රජාවට ලබාදිය හැකි දායකත්වය" සි (WHO, 2013). මෙම තිරේක තහවුරු කරනුයේ මානසික ආබාධවලින් යුතු වීම පුද්ගලයෙක්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය අයහපත් වීමට බලපාන බවයි. එහෙයින් මානසික ආබාධ පිළිබඳව ද කෙටි අදහසක් ලබා ගැනීම වටි. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයට අනුව මානසික ආබාධ මුලික වශයෙන් වර්ග දෙකකි. එනම්, මානසික අවපිඩන ආබාධ සහ කාංසා සහගත ආබාධ ලෙස ය. තව ද මෙම ආබාධ විනිශ්චයට හසුකළ හැකි බවත් ජ්විතයේ ශිනැම අවස්ථාවක විටන් විට ඇතිවන දුක්, ආතතීය සහ බිය වැනි තත්ත්වයන්ගෙන් වෙනස් වන බවත් පෙන්වා දේ. එමෙන් ම ලෝක ජනගහනයෙන් වැඩි වශයෙන් මුහුණදෙන මානසික ආබාධ ලෙස විශාදිය සහ කාංසාව හඳුනාගත හැකි බව ද තවදුරටත් සඳහන් කරයි (WHO, 2017). මේ අනුව පැහැදිලි වනුයේ, පුද්ගලයෙකුගේ මානසික සෞඛ්‍යය පූදෙක් සංක්ෂීපෙන් සංකල්පයක් නොවන අතර එය පුද්ගලයකුගේ සමස්ත යහපැවැත්ම අවධාරණය කරන බවය.

සමාජයේ කටර කණ්ඩායමකෙගේ වුව ද යහපැවැත්ම සඳහා මානසික සෞඛ්‍ය වැදගත් වේ. මානසික ආබාධයක් ඇතිවීමට පූර්වයෙන් පවතින මානසික මට්ටම හඳුනා ගැනීම වැදගත් වනු ඇත. එබැවින් අනාගතයේ වගකිව යුතු තුළිකාවක් දැරීමට නියමිත පූර්ව සේවා ගුරු අධ්‍යාපනය හදාරන සිසුන්ගේ වත්මන් මානසික සෞඛ්‍ය ස්වභාවය හඳුනා ගැනීමට අවධානය යොමු කෙරීණි. තව ද දේශීය සාහිත්‍ය විමර්ශනයේ දී එවැනි අධ්‍යාපනයක් සිදු නොවී තිබුණු බව තහවුරු වූ අතර අනාගතයේ දී වගකීම් සහිත වෘත්තියක නියැලීමට අපේක්ෂිත සිසුන්ගේ වත්මන් මානසික ස්වභාවය තක්සේරු කිරීමට අරමුණු කෙරීණි. එය තවදුරටත් ගුරු අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක සංවර්ධනය සඳහා හේතු වනු ඇත.

යහපත් මානසික සෞඛ්‍යයෙන් යුතු පුද්ගලයෙක් සතු ලක්ෂණ (සංරචක)

ඇමරිකාවේ ජාතික මානසික සෞඛ්‍ය සංගමය යහපත් මානසික සෞඛ්‍යයෙන් යුතු පුද්ගලයෙකුගේ ලක්ෂණ 10ක් පිළිබඳව සඳහන් කරයි.

1. පුද්ගලයාට තමන් පිළිබඳව ම යහපත් හැශීමක් දැනීම.
2. බිය, කොපය, ප්‍රෝමය, රීර්ෂාව, වරදකාරීත්වය හෝ සාංකාව වැනි හැශීමවලින් කළබලයට පත් නොවීම.
3. ස්ථීර හා තාප්තිමත් පොදුගලික සබඳතා පැවතීම.

4. අන්තර් සබඳතාවලදී සුවපහසුවක් දැනීම.
 5. තමන් සමග මෙන් ම අන් අය සමග සිනාසීමට හැකිය.
 6. වෙනස්කම් තිබියදීන් තමන්ට සහ අන් අයට ගරු කිරීම.
 7. ජ්‍යෙෂ්ඨයේ බලාපොරොත්තු බිඳවැටීම පිළිගනී.
 8. ජ්‍යෙෂ්ඨයේ අවශ්‍යතා සපුරාලීමට හා ගැටුපු පැන තැගුණ විට එවාට සාර්ථකව මූහුණ දීම.
 9. තමා විසින් ම තිරණ ගැනීම.
 10. සැම විටම තම පරිසරය හැඩාගේවා ගන්නා අතර අවශ්‍ය විට එයට අනුගත වීම
- (America National Mental Health Association, 2004).

ස්කේටොවිලන්තයේ මානසික සෞඛ්‍ය පදනම මතින් ද යහපත් මානසික සෞඛ්‍යක සංරචක පිළිබඳව අදහසක් ඉදිරිපත් කරයි. ඒ අනුව,

1. යමක් ඉගෙනීමට ඇති හැකියාව
2. ධනාත්මක සහ සාන්සාත්මක හැඟීම දැනීම, ප්‍රකාශ කිරීම සහ කළමනාකරණය කර ගැනීමේ පරාසය
3. අන් අය සමග යහපත් අන්තර් සබඳතා පවත්වන ආකාරය
4. වෙනස්කම් සහ අවිනිශ්චිතතාවයන්ට මූහුණදීමට සහ කළමනාකරණය කිරීමට ඇති හැකියාවයි

(Mental Health Foundation, 2022).

මානසික සෞඛ්‍ය තක්සේරුකරණය

යහපත් මානසික සෞඛ්‍යයක සංරචකයන් හාවිත කරමින් පුද්ගලයකුගේ මානසික සෞඛ්‍ය තක්සේරුකර තිබෙන ආකාරය ද භාෂුනාගත හැකිය. ඒ අනුව 1980 දී ඇගෙක්ටෝමේරය 2 (Affectometer 2) නමින් නවසීලන්තයේ දී වැඩිහිටි පුද්ගලයකුගේ ධනාත්මක සෞඛ්‍යය මැනීම සඳහා මිනුමක් සකස් කරන ලදී. එය සමස්ත ප්‍රකාශන 40කින් සමන්විත වූ අතර ධනාත්මක ප්‍රකාශන 20ක් සහ සාන්සාත්මක ප්‍රකාශන 20ක් ඇතුළත් කරන ලදී. මෙහි පරිමාණය ලියිකරට් පරිමාණය වූ අතර එය පංච පරිමාණයක් විය (Parkinson, 2006). මෙම මිනුමක් දුරවල්තා වලකවාලමින් වෝවික් සහ එඩින්බර් විශ්වවිද්‍යාලයේ (Warwick and Edinburg University) පර්යේෂකයින් පිරිසක් 2005-2006 කාල සීමාවේ දී WEMWBS නමින් නව මිනුමක් මානසික සෞඛ්‍ය තක්සේරු කිරීම සඳහා සකස් කරන ලදී.

'වෝවික් එඩින්බර්ග මානසික යහපැවැත්ම' (The Warwick Edinbugh Mental Well-being Scale/ WEMWBS) යන මිනුම මතින් තක්සේරුකරණයට හසුකළ හැකි සංරචක 14ක් සඳහන් කරයි.

1. ඇනාගතය පිළිබඳ සුහවාදී හැඟීමක් තිබීම.
2. තමන් එලදයී පුද්ගලයකු බව දැනීම.
3. සැහැල්ලු බවක් දැනීම.
4. අන් අය පිළිබඳ උනන්දුව
5. යමකින් වැළකි සිටීමට අවශ්‍ය ගක්තිය තිබීම.

6. ගැටපු සමග හොඳින් ගණුදෙණු කිරීම.
7. පැහැදිලි ලෙස සිතීම.
8. තමා පිළිබඳ හොඳ හැඟීමක් තිබේම.
9. අන් අය සමග සම්පාදන කටයුතු කිරීම.
10. විශ්වාසී හැඟීමෙන් යුතු බව
11. තමාගේ ම මතස ගොඩනගා ගැනීමේ හැකියාව
12. ආදරය දැනීම
13. තව දේවල් පිළිබඳ උනන්දුවක් තිබීම.
14. සතුවක් දැනීම යන්නයි

(NHS Health Scotland, 2006).

මෙම මිනුමට පංච පරිමාණයක් යොදාගෙන තිබෙන අතර සියලු ප්‍රකාශනයන් දහාත්මක ලෙස ඉදිරිපත් කර තිබේ. ප්‍රතිචාරකයින් ප්‍රතිචාර සලකුණු කිරීමේ දී ආසන්න සති දෙක තුළ තමා ලැබූ අත්දැකීම් මත ඇතිවූ හැඟීම් සහ සිතුවිලි පදනම් කරගෙන සූදුසු පිළිතර සලකුණු කිරීමට යෝජනා කෙරේ. ලෝකයේ හාජාවන් 3කට මිනුම පරිවර්තනය කර ඇති අතර වඩා පහසුවෙන් යොදාගත හැකි වලංගු මිනුමක් ලෙස සැලකේ. තව ද සිංහල පරිවර්තනයක් 2019 දී කැළණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ වෛද්‍ය පර්යේෂක කණ්ඩායමක් විසින් සිදුකර ඇති අතර එහි විශ්වසනියත්වය 0.91 සහ 0.84 ලෙස සඳහන් වේ (Perera, 2019). මේ අනුව පැහැදිලි වනුයේ පුද්ගලයකුගේ මානසික සෞඛ්‍ය මැනීම සිදුකළ හැකි බවය. එහි දී ඇතුළත් කරන ප්‍රකාශන මිනුමෙන් මිනුමට අඩු වැඩි විය හැකි අතර, ස්වයං වාර්තා කුමයට ප්‍රතිචාරකයාට මිනුම ඉදිරිපත් කර තිබෙන බවය. තව ද දැනට ඉදිරිපත් කර තිබෙන මානසික මිනුම අතර එක්සත් රාජධානියේ සංවර්ධිත WEMWBS මිනුම ලොව පුරු හාවිත කරමින් ඇති බව ද තහවුරු වේ.

සමස්තයක් ලෙස යහපත් මානසික සෞඛ්‍යයක ලක්ෂණ පිළිබඳ අධ්‍යයනයේ දී තහවුරු වන මුළුක සාධක දෙකක් හඳුනාගත හැකිය. එනම්, පුද්ගලයාගේ අභ්‍යන්තරයට හා බාහිරට නැඹුමුණු හාවිමයන් මත යහපත් මානසික සෞඛ්‍ය ගොඩනැගෙන බවත්, අභ්‍යන්තර හා බාහිරහාවයන්ගේ සමතුලිත බව බිඳ වැටීම පුද්ගලයාගේ අයහපත් මානසික සෞඛ්‍යයට හේතු වන බවත්ය. එබැවින් පුද්ගලයකුගේ මානසික සෞඛ්‍ය මට්ටම මැනීමට එකී සංරච්‍යයන් ඇතුළත් කර මානසික සෞඛ්‍ය තක්සේරුකරණ මිනුම ගොඩනගා ඇති ආකාරය ද හඳුනාගත හැකිය.

පර්යේෂණ අරමුණු

ගුරු දික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය ස්වභාවය ස්ත්‍රී, පුරුෂභාවය අනුව තක්සේරු කිරීම.

ගුරු දික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය ස්වභාවය ස්වභාවය හදාරනු ලබන පායමාලාව අනුව තක්සේරු කිරීම.

ගුරු දික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය ස්වභාවය පායමාලාව හදාරන මාධ්‍යය අනුව තක්සේරු කිරීම.

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

ප්‍රතික්ෂා මූලිකවාදයට අයන් ප්‍රමාණාත්මක මූලික මිගු විධිතමය යටතේ සමගාමී පිරිසැලපුම යොදා ගනීමින් අධ්‍යයනය සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක දත්ත එක ම ආවස්ථාවේදී ලබාගත් අතර දත්ත ලබා ගැනීමට ගුරු දික්ෂණලාභීන් 200 ක් නියැදිය ලෙස යොදා ගැනීමි. එහි දී බහු පියවර ක්‍රමය නියැදිකරණය ලෙස භාවිතා කරන ලදී. ඒ අනුව ස්තරගත නියැදිය වූ ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපිය 19න් 04ක් තොරුගත් අතර ලැගාවය හැකි ජනගහනය ලෙස පොකුරු නියැදිය යටතේ පායමාලාවන් දෙකක් සහේතුක ව තොරු ගන්නා ලදී. එනම්, ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සහ තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ විෂය පායමාලාවන්ය. ඒ අනුව ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය හදාරන ගුරු දික්ෂණලාභීන් 109ක් ද තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ විෂය හදාරන ගුරු දික්ෂණලාභීන් 91ක් සමානුපාතික ව තොරු ගත් අතර ඉන් ගුරු දික්ෂණලාභීන් 20ක් ද සම්මුඛ සාකච්ඡා සඳහා යොදා ගන්නා ලදී. එහි දී දත්ත එකතු කිරීම සඳහා මූලික වශයෙන් ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නවලියක් සහ සම්මුඛ සාකච්ඡාව යොදා ගත් අතර සිසුන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය මැතිම සඳහා WEMWBS මිනුම ප්‍රශ්නවලිය තුළ භාවිත කෙරිණි. එසේ ලබාගත් දත්ත මිගු ව අර්ථකථනය කළ අතර ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණයට සාපේක්ෂ වැදගත් දැරුණය (RII / Relative Important Index) සහ SPSS මෘදුකාංගය (ලෙවීන්ගේ පරීක්ෂණය - Levene's Test for Equality of Variances) යොදා ගත් අතර ගුණාත්මක දත්ත තේමා විශ්ලේෂණය යටතේ ඉදිරිපත් කෙරිණි.

අධ්‍යයනයේ සීමා

- 1) ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපිය විෂය පායමාලාවන් 21ක් ක්‍රියාත්මක වුවද දත්ත ලබා ගැනීම සඳහා ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සහ තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ විෂය යන පායමාලාවන් ද්විත්වය පමණක් අධ්‍යයනයට භාජනය කිරීම.
- 2) සමස්ත ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සහ තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ විෂය යන පායමාලාවන් හදාරන ගුරු දික්ෂණලාභීන්ගේ නියැදිය දීප ව්‍යාප්තව පැවතිය ද ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ක්‍රියාත්මක වන ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපිය 03ක් සහ තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ පායමාලාව ක්‍රියාත්මක වන ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපිය 02ක් නියැදියට ගැනීම.
- 3) ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපිය නව බදා ගැනීම්වලට අනුව නියැදිය ගැනීමට අරමුණු කළ ද රට්ටේ පවතින වර්තමාන තත්ත්වය පදනම්ව එම කාර්යය ප්‍රමාද විණි. එබැවින් දෙවන වසර ගුරු දික්ෂණලාභීන් යොදාගෙන දත්ත එකතු කිරීම.
- 4) දත්ත එකතු කරගැනීමේ සන්නිවේදන මාධ්‍යය සිංහල මාධ්‍යය වූ බැවින් තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ විෂය හදාරන ද්විතිය ජාතික ගුරු දික්ෂණලාභීන්ගේන් දත්ත එකතු නොකිරීම.

පර්යේෂණ අනාවරණ

උක්ත සඳහන් කළ පර්යේෂණ අරමුණුවලට අදාළ අනාවරණ පහත අනු මාත්‍රකා යටතේ ඉදිරිපත් කෙරේ.

ගුරු ශික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යය ස්වභාවය තක්සේරුව

මාර්ගගත කුමයට (Google Form) ගුරු ශික්ෂණලාභීන්ගෙන් ප්‍රශ්නාවලිය සඳහා දත්ත එකතු කළ අතර නියැදියේ සිපුන් 200 ම රට ප්‍රතිචාර දක්වා තිබුණි. එසේ ප්‍රතිචාර දක්වා තිබූ ආකාරය තවදුරටත් පහත වගුවෙන් ඉදිරිපත් කළ හැකිය.

01. වගුව - ගුරු ශික්ෂණලාභී ප්‍රශ්නාවලියේ ප්‍රතිචාර

ප්‍රශ්නාවලියට ප්‍රතිචාර දැක්වීම			
ස්ථී / පුරුෂ බව	ලබාදුන් සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිචාර සංඛ්‍යාව (f)	ප්‍රතිචාරවල ප්‍රතිශතය (%)
ස්ථී	176	176	100
පුරුෂ	24	24	100
එකතුව	200	200	100

මුළුගුය : ක්‍රේත්‍රී දත්ත, 2022.

ප්‍රශ්නාවලියේ පළමු ප්‍රශ්නය මගින් ගුරු ශික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යය ස්වභාවය තක්සේරු කෙරිණි. එහි දී ප්‍රකාශන 17ක් සිවි පරිමාණ ලයිකරුට පරිමාණය යටතේ සිපුන්ට ප්‍රතිචාර සටහන් කිරීමට ඉදිරිපත් කළ අතර ලැබූ ප්‍රතිචාර තක්සේරුකරණයට සාපේක්ෂ වැදගත් දරුණකය /RPI යොදා ගැනීණි. මෙම දරුණකය මගින් පරිමාණයේ ගුණාංග තෙරීමේ වැදගත්කමේ තීවුණාවය අනුව තරා කර දක්වන අතර දරුණකයේ පරාසය 0 සිට 1 දක්වා විභින්දු (Tholibon, 2021). ඒ අනුව මෙම දරුණකයේ අයය 10 ආසන්න විමේ දී ප්‍රතිචාරකයින් අදාළ ගුණාංගය සම්බන්ධයෙන් දක්වා ඇති ප්‍රතිචාරයේ වැදගත්කම තරා කෙරේ. පහත වගුවෙන් මිනුමට ඇතුළත් කළ ප්‍රකාශනයන්ට ලැබූ ප්‍රතිචාර වැදගත් වූ තරාවට අනුරුදීව පෙළගස්වා ඇතේ. එහි දී ප්‍රශ්නාවලියේ මිනුමට එක් එක් ප්‍රකාශනයන් ඇතුළත් කළ ස්ථානය වරහන් සහිත අංකයෙන් ඉදිරිපත් කෙරිණි. තීපුන් ලෙස මිනුමේ 9වන ස්ථානයේ ස්ථානගත කළ ප්‍රකාශනය මෙහි 2 ලෙස තරා වී ඇතේ. එමගින් සිපුන් ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ප්‍රවණතාවය තවදුරටත් පැහැදිලි වේ.

02. වගුව - සාපේක්ෂ වැදගත් දරුණකයේ RII අගයන්

අනු අංකය	ප්‍රකාශනය	RII	තරාව අගය
01	මට අනාගතය පිළිබඳ සුහළවාදී හැඟීමක් තිබේ. (1)	0.925	1
02	මම අන් අය සමග සම්පූර්ණ කටයුතු කරයි. (9)	0.924	2
03	මට මා පිළිබඳ භෞද හැඟීමක් තිබේ. (8)	0.918	3
04	මට මා පිළිබඳවත් අන් අය කෙරෙහිත් ආදරය දැනේ. (12)	0.908	4
05	මම විශ්වාසී හැඟීමෙන් දුක්තව මගේ කාර්යයන්වල තියැලේ. (10)	0.894	5
06	මම එදිනෙදා කාර්යයන්වලට සකුටෙන් සම්බන්ධ වේ. (14)	0.886	6
07	මම එදායි පුද්ගලයකු බව දැනේ. (02)	0.875	7
08	මම යම් සංස්කේෂණයක් පිළිබඳව පැහැදිලිව සිතයි. (07)	0.872	8

09	මම ස්ථීර, තංපේතිමත් පොදුගලික සබඳතා පවත්වාගෙන යයි. (16)	0.870	9
10	මා විසින් ම තීරණ ගනී. (17)	0.850	10
11	මම නව දේශීල් පිළිබඳ උනන්දුවක් දක්වයි. (13)	0.822	11
12	මම අන් අය පිළිබඳ උනන්දුය. (04)	0.816	12
13	මට සැහැල්පූ බවක් දැනෙන්. (03)	0.755	13
14	මට මාගේ ම මනස ගොඩනගා ගැනීමට හැකියාවක් නොමැති .(11)	0.721	14
15	මම ගැටුපූ සඳහා සාන්සාධිතමක ප්‍රතිචාර දක්වයි. (06)	0.684	15
16	මට යමකින් වැළකී සිටිමට අවශ්‍ය ගක්තිය නොමැත. (05)	0.625	16
17	මම බිජිය, කේපය, ප්‍රෝමය, රෝමියාව, වරදකාරීත්වය හෝ සාංකාව වැනි හැඟීම්වලින් කළබලයට පත් වේ. (15)	0.578	17

මුළුගුය : ක්ෂේත්‍ර දත්ත, 2022.

උක්ත වගුවට අනුව නියැදියෙන් බහුතරයකට ස්වතිය අනාගතය සම්බන්ධයෙන් සුහුවාදී දැක්මක් තිබෙන බව ප්‍රකාශ කර ඇත. එම අගය 0.925කි. අන් අය සමග සම්පූර්ණ කිරීම සහ තමා පිළිබඳ හොඳ හැඟීමක් තිබීම පිළිවෙළින් 2 සහ 3 ලෙස තරා වී ඇත. තවද ද සම්මුඛ සාකච්ඡා නියැදියෙන් බහුතරයකට ද තමාගේ අනාගතය පිළිබඳ සුහුවාදී හැඟීමක්, අන් අය සමග සම්පූර්ණ කරන බවත්, තමා පිළිබඳ හොඳ හැඟීමක්, තමා පිළිබඳවත් අන් අය කෙරෙහි ආදරයක් දැනෙන බවත්, විශ්වාසී හැඟීමෙන් සහ සතුවෙන් ස්වතිය කාර්යයන්වල තිරත වන බවත්, තමා එලදායී පුද්ගලයක් බවත්, යම් සංසිද්ධියක් කෙරෙහි පැහැදිලිව සිතන බවත් ප්‍රකාශ කෙරීණි. ඒ අනුව එම ගති ලක්ෂණයන් සම්බන්ධයෙන් ගුරු ශික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය යහුපත් මට්ටමින් පවතින බව තහවුරු වේ. නමුත් සම්මුඛ සාකච්ඡාවල ද ගුරු ශික්ෂණලාභීන් දෙදෙනාකුගෙන් එකී ප්‍රකාශනයන් සඳහා දෙනාත්මක පිළිතුරු නොලැබේ. විශ්වාසෙන් 'මට මා පිළිබඳ ව හොඳ හැඟීමක් තිබේ' යන්න ප්‍රකාශනය සඳහා පිළිතුරු ලැබුණේ ඇතැම්විට එවැනි හැඟීමක් දැනුණ ද එය තිරතුරු ව නොදැනෙන බව ය. තවද ද 'විශ්වාසී හැඟීමෙන් සහ සතුවෙන් ස්වතිය කාර්යයන්වල තිරත වනවාය' යන ප්‍රකාශනය සඳහා ද එම සිසුන් දෙදෙනාගෙන් ධෙනාත්මක ප්‍රතිචාර නොලැබේ. එක් සිසුවෙක් පැවසුවේ "ගෙදර කුමත්තට විද්‍යාපියයට ආවේ" යනුවෙනි. ඉන් පැහැදිලි වනුයේ, දෙනික කාර්යයන්වල නියැලීමේ ද වඩා විශ්වාසෙන් සහ සතුවෙන් ත්‍රියා නොකරන බව ය. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ මානසික සෞඛ්‍ය තිර්වවනය කිරීමේ ද සඳහන් කරන එක් කරුණක් වන්නේ 'සතුටින් එලදායී ව වැඩ කිරීමෙන් තමාට අයත් ප්‍රජාවට ලබාදිය හැකි දායකත්වය' මගින් ධෙනාත්මක මානසික සෞඛ්‍ය පිළිකිරී වන බවයි (WHO, 2013). නමුත් උක්ත ගුරු ශික්ෂණලාභීයාගේ ප්‍රකාශය අනුව එවැන්නක් තහවුරු නොවේ. තවද ද සම්මුඛ සාකච්ඡාවල ද මතු වූ කරුණක් වූයේ, පෙ.ව 5.00 සිට සවස 6.00 දක්වා අධ්‍යයන කාලසටහන ක්‍රියාත්මක වීම තමන්ට මානසික වශයෙන් දැඩි වෙහෙසක් ගෙනදෙන බවය. ඒ අනුව ද පුරුණ සතුවෙන් සිසුන් දෙනික කාර්යයන්ගේ නියැලෙන බව ප්‍රකාශ නොවේ.

තවද ද මානසික සෞඛ්‍ය මැතිම සඳහා දෙන ලද සංරචක පිළිවෙළින් 1 සිට 17 දක්වා තරා වී ඇත. වගුවේ ඉහළව යන් ම සිසුන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය සාධනීය මට්ටමක් ගත්ත ද, එනම් 1සිට 8 දක්වා තරා ලැබීම සමස්ත ප්‍රකාශනයන්ගෙන් හායයක් වූව ද 9වෙනි තරාවේ සිට 13 දක්වා පවතින සංරචකයන් තෝරීමේ ප්‍රවණතාව තුමිකව අඩු වී ඇත. එනම්

“ස්පීර, තාප්තිමත් පොදුගලික සඛධතා පවත්වාගෙන යාම, තමා විසින් ම තීරණ ගැනීම, නව දේවල් පිළිබඳ උනන්දුවක් දැක්වීම, තමා විසින් අන් අය කෙරෙහි දක්වන උනන්දුව, තමාට සැහැල්ල බවක් ගැනීම” යන ප්‍රකාශනයන් සඛධා අඩු තරාවක් ලැබේ ඇත. ඉන් තහවුරු වන්නේ තීරණුව ම එවැනි ප්‍රකාශනයන් සම්බන්ධයෙන් දනාත්මක ප්‍රතිචාරයක් නොපවතින බවය. ‘සෞඛ්‍ය, ආරක්ෂාව හා සතුව’ පිළිබඳ පුහුණු මොඩුසුලය (2017) මගින් මානසික සෞඛ්‍ය යනු, “පුද්ගලයාගේ හැඟීම් හා මානසික තත්ත්වයන් යහපත් මට්ටමක පවත්වා ගැනීම” ලෙස සඛධන් කර ඇත. එහෙත් උක්ත ගති ලක්ෂණයන් තරා වී ඇති මට්ටම අනුව එවැන්නක් පැහැදිලි නොකරයි. එහෙයින් ගුරු සික්ෂණාලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යය පූර්ණව යහපත් මට්ටමකින් පවතිනවා යැයි තහවුරු නොවේ.

තව ද ස්පීර තාප්තිමත් පොදුගලික සඛධතා පැවත්වීම සම්බන්ධයෙන් බොහෝ දෙනකුගේ ප්‍රතිචාරයන් සම්මුඛ සාකච්ඡාවේ දී යහපත් නොවිණි. ඒ පිළිබඳව වැඩි තොරතුරු විමසීමේ දී පැහැදිලි වූයේ, විරුද්ධ ලිංගිකයන් සමග අන්තර් සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීමේ දී, අධ්‍යයන කාර්යයන්වල නියැලීමේ දී සහ තොසිකාගාර කාමරවලදී යහළවන් අසුරු කිරීමේ දී යම් යම් ගැටලු පැන නගින බවය. එවිට මානසික වශයෙන් සැහැල්ල බවක් නොදැනෙන බවත්, විශේෂයෙන් කාමර සහයක යහළවන් යොහොමියන් සමග ගැටලු ඇතැම්ව මනසට අපහසුවක් ගෙනෙන බවත් ය. එබැවින් ඇතැම් අවස්ථාවල පාලන අධිකාරිය දැනුම්වත් කර තොසිකා කාමර මාරු කර ගන්නා බව ය. මානසික සෞඛ්‍ය අර්ථකරනයේ දී සැම විට ම තම පරිසරය හැඩැස්වා ගන්නා අතර අවශ්‍ය විට එයට අනුගත වීම යන්න ප්‍රකාශ කරයි (America National Mental Health Association, 2004). තමුන් කාමර සහායකයින් සමග ගැටලු පැන නැගීමෙන්, විරුද්ධ ලිංගිකයින් සමග ස්පීර සම්බන්ධතා නොමැතිවීමෙන් තහවුරු වන්නේ, අනුගතවීම සම්බන්ධයෙන් දනාත්මක බවක් පිළිසිඳු නොකරන බවයි.

එමෙන් ම මානසික සැහැල්ලුව පිළිබඳව තවදුරටත් විමසීමේ දී පැහැදිලි වූයේ තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ විෂය ඉග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් අධ්‍යයනය කිරීමට සිදුවීම ද යම් ආකාරයක මානසික වශයෙන් ඇති කර තිබෙන බව ය. එය ප්‍රතිචාර දැක්වූ ප්‍රමාණයෙන් ප්‍රතිශතය 100%කි. තව ද අධ්‍යයන ආතනිය නිසා ඇතැම් අවස්ථාවල දී ප්‍රමාණවත් නින්දක් නොලැබෙන බව ද ප්‍රකාශ විණි. “අධ්‍යයන වැඩි ප්‍රමාණය, පොදුගලික අන්තර් සම්බන්ධතා මත සිසුන්ගේ ආතනිය වැඩි වී ඇත” (Mahees, 2020). තව ද විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් අධ්‍යයන සහ ගෘස්ට්‍රීය කටයුතුවලට කාලය වැඩිපුර ගත කිරීම තුළ ප්‍රමාණවත් නින්දක් නොලැබීම ද ආතනිය, කාසාව සහ විශාද තත්ත්වයන් ඇති කිරීමට හේතු වන බව පෙන්වා දේ (Anwer, 2019). ඒ අනුව පැහැදිලි වන්නේ අධ්‍යයන ආතනිය ගරු සික්ෂණාලාභීන්ට ද බලපෑ ඇති බවය. එමගින් ද පූර්ණ මානසික සෞඛ්‍යයක් පිළිබඳ අදහස පිළිසිඳු නොකරයි.

‘මට මාගේ ම මනස ගොඩනගා ගැනීමට හැකියාවක් නොමැතු’ යන ප්‍රකාශයට ප්‍රතිචාර දැක්වූ සම්මුඛ සාකච්ඡා නියැදියෙන් 11ක් ප්‍රකාශ කෙලේ අවුරුදු එක හමාරකට ආසන්න කොරෝනා නිවාඩුවෙන් පසු විද්‍යාපියයට පැමිණීම පවුලේ අයගෙන් වෙන්වීමේ දුකක් දැනුණු බව ය. එහෙත් සතියකට පසු සුපුරුදු ලෙස යහළවන් සමග කටයුතු කිරීම තුළ එම තත්ත්වය මගහරවා ගැනීමට අවස්ථාව ලැබුණු බව ය.

තව ද තීරණ ගැනීමේ දී සැම කරුණක් සම්බන්ධයෙන් තමා විසින් ම තීරණ නොගන්නා බවත්, එසේ ස්වාධීනව තීරණ ගැනීම ඇතැම් අවස්ථාවල දී බියක් ගෙන දෙන බවත්ය.

එමතිසා බොහෝවේ වෙනත් පාර්ශ්වයක සහය ලබා ගන්නා බව සම්මුඛ සාකච්ඡාවලදී ප්‍රකාශ කෙරුණු ඇතර මානසික සෞඛ්‍ය මිනුමේ එය 10 ලෙස තරා වී ඇත. නමුත් ඇමරිකාවේ ජාතික මානසික සෞඛ්‍ය සංගමයට අනුව තමා විසින් ම තීරණ ගැනීම යහපත් මානසික සෞඛ්‍යයෙන් යුතු පුද්ගලයකුගේ ලක්ෂණයක් වේ. නමුත් එවන්නක් සම්මුඛ සාකච්ඡාවලින් තහවුරු නොවිණි.

එමත් ම නව දේශල් සඳහා උනන්දුවක් දැක්වීමට කැමත්තක් තිබුණ ද ඒ සඳහා ප්‍රමාණවත් කාලය නොතිබෙන බව ප්‍රකාශ වූ ඇතර එයට හේතු ලෙස ප්‍රකාශ වුයේ අධ්‍යයන කාලසීමාව දිර්ස වීමත්, අනෙකුත් තිද්‍යුස් කාලවලදී පැවැරුම් නිම කිරීමට කාලය යොදුවන බවත්ය. විශේෂයෙන් අධික අධ්‍යයන වැඩ ප්‍රමාණය මානසික වශයෙන් වෙහෙසකර බවය. ඇතැම්වීට ගුරු පුහුණු පාස්මාලාව හැරයාමට පවා සිත්දෙන බවය. විශ්වවිද්‍යාල සිපුන් ඇතර කාංසාව සහ මානසික අවපිචනය සුලබ වුවක් බවත් ආකතිය සහ කාංසා සහගත තත්ත්වයන් ඇතිවීමට බලපාන හේතුන් ලෙස, පැවැරුම් නිම කිරීමේ අවසන් දින ලිගාවීම 65%ක් ද, තරගාවලි සහ විභාග 54%ක් බව සඳහන් කරයි (McCloud, 2020). ඒ අනුව පැහැදිලි වනුයේ ගුරු ශික්ෂණලාභීන්ට ද පැවැරුම් නිම කිරීම මානසික ආකතියක් ඇති කිරීමට හේතු වී තිබෙන බවත් කාලය කළමනාකරණය කරගත නොහැකිවීමෙන් නව දේශල් පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කිරීමට සිදු නොවන බවත් ය.

තව ද 'මම අන් අය සමග සම්පූර්ණ කරයි' යන්න සඳහා ලැබේ ඇති තරාව 2 වුව ද 'මම අන් අය පිළිබඳ උනන්දුය' යන්න සඳහා ලැබේ ඇති තරාව 12 වේ. මෙම ප්‍රතිචාරයන් ද්වීත්වයෙහි සංගත බවක් නොපෙන්වයි. එනම්, ගුරු ශික්ෂණලාභීන් බාහිර පාර්ශ්වයන් සමග සම්පූර්ණ පිළිබඳ නැත්ත ද ඉන් එම බාහිර පාර්ශ්වයන් පිළිබඳ සත්‍ය හැඟීමකින් ක්‍රියා නොකරන බව ය. එය ද ධිනාත්මක මානසික සෞඛ්‍යය පිළිබඳ පැහැදිලි අදහසක් ගෙන නොදෙයි.

නමුත් තමා විසින් ම ස්වකිය මනස ගොඩනගා ගැනීම, ගැටුපු සඳහා සාණාත්මක ප්‍රතිචාර දැක්වීම, යම්කින් වැළකී සිටීමට කේතිය නොමැතිකම සහ මම බිය, කේපය, ප්‍රේමය, ර්රේෂ්‍යාව, වරදකාරීත්වය හෝ සාංකාව වැනි හැඟීම්වලින් කළබලයට පත්වීම යන සංරච්ඡනයන් කෙරෙහි සිපුන්ගේ තෙරීමේ වැදගත්කම වැඩ වී ඇත. මන් ද යන් මෙකි ප්‍රකාශන මිනුමට ඇතුළත් කළේ සාණා ප්‍රකාශනයන් ලෙසයි. ඒ අනුව අඩු තරාවක් ලැබේ තිබීම සිපුන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය යහපත් මට්ටමින් පවතින බව තහවුරු කරයි. එහෙත් විරුද්ධ ලිංගික අන්තර සම්බන්ධතා යන ප්‍රේමය වැනි හැඟීම සම්බන්ධයෙන් ඇතැම් අවස්ථාවලදී කළබලයට පත්වන බව සම්මුඛ සාකච්ඡාවලදී අනාවරණය විය. තව ද සම්මුඛ සාකච්ඡාවේ දී එක් සිපුවියකගෙන් අනාවරණය වුයේ තම යෙහෙලිය ක්‍රියාත්මක හෝ දොස් පවතන අවස්ථාවක දී කේපයෙන් වෙවැන බව කිහිපවීමක දී නිරීක්ෂණයට ලක් වී ඇති බවය. "උගන්වන වේලාවට ලෙක්වර කෙනෙක් බැන්නොත් එහෙම එයා වෙවැනවා. මූහුණ වෙනස්වෙනවා. කතා කරන්නෙන් නෑ" යනුවෙනි. ඇමරිකාවේ ජාතික මානසික සෞඛ්‍ය සංගමයට අනුව යහපත් මානසික සෞඛ්‍යයෙන් යුතු පුද්ගලයකුගේ ලක්ෂණයක් වන්නේ කේපය, ප්‍රේමය, ර්රේෂ්‍යාව, වරදකාරීත්වය හෝ සාංකාව වැනි හැඟීම්වලින් කළබලයට පත් නොවීමය. එහෙත් උග්‍ර අදහස් අනුව පැහැදිලි වනුයේ සිපුන් ප්‍රේමය, කේපය, බිය වැනි හාටයන්ගෙන් කළබලයට පත්වන බව ය.

ගුරු දික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යය ස්ත්‍රී-පුරුෂභාවය, හදාරනු ලබන පායමාලාව සහ පායමාලාව හදාරනු ලබන හාජා මාධ්‍යය අනුව විෂමතාව

ගුරු දික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යය ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය, හදාරනු ලබන පායමාලාව සහ පායමාලාව හදාරනු ලබන හාජා මාධ්‍ය අනුව වෙනස්කමක් පෙන්වන්නේ ද යන්න මැනේ බැලීම සඳහා ලෙවින්ගේ පරික්ෂණය (Levene Test for Equality of Variances) යොදා ගැනීමි. මෙමගින් යම් කණ්ඩායම් දෙකක් අතර විව්‍ලායන්ගේ වෙනස සංඛ්‍යාත්මක වශයෙන් පරික්ෂා කෙරේ (Starkweather, 2010). මෙහි දී වෙනස (Significant Value) 0.05ට වඩා වැඩි අගයක් ගන්නේ නම් විව්‍ලායන් අතර වෙසෙසි වෙනසක් තොමැති බව ප්‍රකාශ වේ.

ගුරු දික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය ස්වභාවය ස්ත්‍රී, පුරුෂ හාවය අනුව තක්සේරුව මේ යටතේ ගුරු දික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යය ලිංග හේදය අනුව වෙනසක් තිබේ දැයි පරික්ෂා කෙරීමි. ඒ අනුව ප්‍රතිචාරකයන් ලබාදුන් ප්‍රතිචාරවලට අනුව ලබාගත් t අගය පහත වරුවෙන් ඉදිරිපත් කෙරේ.

03. වගුව - ගුරු දික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය ස්වභාවය ස්ත්‍රී, පුරුෂ හාවය අනුව තක්සේරුව

අ.අ	ප්‍රකාශනය	t අගය
01	මම අනාගතය පිළිබඳ සුහුවාදී හැඟීමක් තිබේ ..	.059
02	මම එලුදී පුද්ගලයකු බව දැනේ.	.384
03	මම සැහැල්පු බවක් දැනේ.	.439
04	මම අන් අය පිළිබඳ උනන්දුය.	.407
05	මම යමකින් වැළකී සිටිමට අවශ්‍ය ගක්තිය තොමැත.	.004
06	මම ගැටුපු සඳහා සාණාත්මක ප්‍රතිචාර දක්වයි.	.380
07	මම යම් සංයෝධියක් පිළිබඳ ව පැහැදිලි ව සිතයි .	.156
08	මම මා පිළිබඳ හොඳ හැඟීමක් තිබේ.	.078
09	මම අන් අය සමග සම්පූර්ණ කරයි.	.210
10	මම විශ්වාසී හැඟීමෙන් යුත්ත්ව මගේ කාර්යයන්වල තියැලේ.	.985
11	මම මාගේ ම මතස ගොඩනගා ගැනීමට හැකියාවක් තොමැත .	.315
12	මම මා පිළිබඳවත් අන් අය කෙරෙහිත් ආදරය දැනේ .	.000
13	මම නව දේශීල්පිය පිළිබඳ උනන්දුවක් දක්වයි .	.923
14	මම එදිනෙදා කාර්යයන්වලට සතුවෙන් සම්බන්ධ වේ .	.023
15	මම බිය, කේපය, ප්‍රේමය, රෝමියාව, වරදකාරීන්වය හෝ සාංකාව වැනි හැඟීම්වලින් කළබලයට පත් වේ.	.479
16	මම ස්ථීර, තෘප්තිමත් පොදුගැලික සඛධතා පවත්වාගෙන යයි.	.703
17	මා විසින් ම තීරණ ගනී .	.990

මුලාගුය : ක්‍රේඩිත් දත්ත, 2022.

උක්ත වගුවේ ප්‍රකාශන 05, 12 සහ 14 හැර සෞජු ප්‍රකාශනයන්ට ලැබේ ඇති t අගය 0.05ට වඩා වැඩි අගයක් ලබාගෙන තිබේ. එමතිසා 05, 12 සහ 14 යන ප්‍රකාශනයන් හැර ගුරු ශික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යය ස්ත්‍රී, පුරුෂාවය අනුව වෙශසි වෙනසක් නොගතී. නමුත් Abdel සහ Hassan පෙන්වා දෙන්නේ, ලිංගහේදය අනුව පිරිමි ලුමුන්ට සාපේක්ෂව ගැහැණු මෙයින් මූහුණදෙන මානසික ගැටුපු වැඩි බව ය (Abdel Wahed & Hassan, 2017). නමුත් එවැනි තත්ත්වයක් උක්ත නියැදියට අනුව තහවුරු නොකරයි.

නමුත් 'මට යමකින් වැළකී සිටිමට අවශ්‍ය ගක්තිය නොමැත', 'මට මා පිළිබඳවත් අන් අය කෙරෙහින් ආදරය දැනේ' සහ 'මම එදිනෙදා කාර්යයන්වලට සතුවෙන් සම්බන්ධ වේ' යන ප්‍රකාශනයන් සඳහා ලබාගෙන ඇති t අගය පිළිවෙළින් .004 .000 සහ .023 වේ. එනම්, 0.05ට වඩා අඩු අගයක් ගෙන ඇති. එහි දී 05වන ප්‍රකාශනය සාමාන්‍ය ප්‍රකාශනයක් ලෙස ඉදිරිපත් කළ හෙයින් රට ලැබේ ඇති අගය 0.05ට වඩා අඩු වුවද ඉන් වෙශසි වෙනසක් ගම්මාන නොකරයි. නමුත් 05, 12 සහ 14 යන ප්‍රකාශනයන් සම්බන්ධයෙන් ගුරු ශික්ෂණලාභීන්ගේ ස්ත්‍රී, පුරුෂ භාවය අනුව වෙශසි වෙනසක් දායාත්මක කරයි. එනම් යමකින් වැළකී සිටිමේ ගක්තිය, ආදරය තැමති භාවය පිරිමින්ට සහ ගැහැණුන්ට තමා පිළිබඳවත්, අන් අය කෙරෙහින් දැනෙන ආකාරයේ වෙනසක් සහ ගුරු ශික්ෂණලාභීන් දෙනින් කාර්යයන්වල සතුවෙන් නියැලිමේ දී ස්ත්‍රී, පුරුෂ වශයෙන් වෙශසි වෙනසක් පෙන්වුම් කරයි.

ගුරු ශික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය ස්වභාවය හඳුරුනු ලබන පායමාලාව අනුව තක්සේරුව

ගුරු ශික්ෂණලාභීන් හඳුරන ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සහ තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණය යන පායමාලාවන් යටතේ සිපුන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යයේ වෙනසක් තිබේ ද යන්න විමර්ශනයට හසුකෙරිණි. එහි දී ලබාගත් t අගය පහත වගුවෙන් ඉදිරිපත් කළ හැකි ය.

04.වගුව - ගුරු ශික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය ස්වභාවය හඳුරුනු ලබන පායමාලාව අනුව තක්සේරුව

අනු අංකය	ප්‍රකාශනය	t අගය
01	මට අනාගතය පිළිබඳ සුභවාදී හැඟීමක් තිබේ .	.596
02	මම එලදායී පුද්ගලයකු බව දැනේ .	.120
03	මට සැහැල්පු බවක් දැනේ .	.382
04	මම අන් අය පිළිබඳ උනන්දුය .	.086
05	මට යමකින් වැළකී සිටිමට අවශ්‍ය ගක්තිය නොමැත..	.617
06	මම ගැටුපු සඳහා සාමාන්මක ප්‍රතිචාර දක්වයි .	.663
07	මම යම් සංස්කීර්ණයක් පිළිබඳ ව පැහැදිලි ව සිතයි.	.820
08	මට මා පිළිබඳ හොඳ හැඟීමක් තිබේ .	.796
09	මම අන් අය සමග සම්පූර්ණ ව කටයුතු කරයි	.752
10	මම විශ්වාසී හැඟීමෙන් යුත්ත්ව මගේ කාර්යයන්වල නියැලේ.	.187
11	මට මාගේ ම මනස ගොඩනගා ගැනීමට හැකියාවක් නොමැත	.498

12	මට මා පිළිබඳවත් අන් අය කෙරෙහිත් ආදරය දැනේ .	.051
13	මම නව දේශීල් පිළිබඳ උනන්දුවක් දක්වයි .	.580
14	මම එදිනෙනා කාර්යයන්වලට සතුවෙන් සම්බන්ධ වේ .	.830
15	මම බිය, කෝපය, ජ්‍රේමය, ඊරුමියාව, වරදකාරීත්වය හෝ සාංකාව වැනි හැඟීමෙන් කළබලයට පත් වේ.	.545
16	මම ස්ථීර, තෘප්තිමත් පොදුගලික සඛධාතා පවත්වාගෙන යයි .	.763
17	මා විසින් ම තිරණ ගනී .	.846

මුළුගුය : ක්ෂේත්‍ර දත්ත, 2022.

ඉක්ත වගුවේ ඒ ඒ මානසික සෞඛ්‍ය ගති ලක්ෂණයන් සඳහා ලැබේ ඇති t අගය 0.05ට වඩා වැඩි අගයක් ගෙන ඇති. එමතිසා ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන පායමාලාව හෝ තොරතුරු සහන්තිවේදන තාක්ෂණ පායමාලාව හැදුරිමේ වෙසසි වෙනසක් ගුරු ශික්ෂණලාභීන්ට බලපා නැති. එනම්, අධ්‍යාපන විෂයේ සංකීරණ හෝ සරල බව ගුරු ශික්ෂණලාභීන්ගේ යහපත් මානසික සෞඛ්‍යයට බලපෑම් නොකෙරේ. නමුත් ජුලි සඳහන් කරන්නේ මානව ගාස්තු, කළා හා ගාහ නිර්මාණ ශිල්පය හදාරන සිපුන්ට සේපු අධ්‍යාපනයට හසුකළ සිපුන්ට සාපේක්ෂව විශාදය හා කාංසාව වැඩි බවය (Posselt, 2021).

ගුරු ශික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය ස්වභාවය පායමාලාව හදාරන මාධ්‍යය අනුව තක්සේරුව

ගුරු ශික්ෂණලාභීන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන පායමාලාව සිංහල මාධ්‍යයෙන් හදාරන අතර තොරතුරු සහන්තිවේදන තාක්ෂණ විෂය පායමාලාව ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් හඳුරනු ලබයි. ඒ අනුව පායමාලාව හදාරනු ලබන හාමා මාධ්‍යය අනුව මානසික සෞඛ්‍යයේ වෙනසක් තිබේ ද යන්න විමසීමට බදුන් කරන අතර ඒ සඳහා ලබාගත් t අගයන් පහත වගුවෙන් ඉදිරිපත් කෙරේ.

05.වගුව - ගුරු ශික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය ස්වභාවය පායමාලාව හදාරන මාධ්‍යය අනුව තක්සේරුව

අනු අංකය	ප්‍රකාශනය	t අගය
01	මට අනාගතය පිළිබඳ සුහුවාදී හැඟීමක් තිබේ .	.596
02	මම එලදායී පුද්ගලයකු බව දැනේ .	.120
03	මට සැහැල්ලු බවක් දැනේ .	.382
04	මම අන් අය පිළිබඳ උනන්දුය .	.086
05	මට යමකින් වැළකී සිටීමට අවශ්‍ය ගක්තිය නොමැති.	.617
06	මම ගැටුපු සඳහා සංණාත්මක ප්‍රතිචාර දක්වයි .	.663
07	මම යම් සංයෝධියක් පිළිබඳ ව පැහැදිලි ව සිතයි.	.820
08	මට මා පිළිබඳ හොඳ හැඟීමක් තිබේ .	.796
09	මම අන් අය සමග සම්පූර්ණ කිරීම් ව කටයුතු කරයි.	.752
10	මම විශ්වාසී හැඟීමෙන් යුත්ත්ව මගේ කාර්යයන්වල නියැලේ .	.187

11	මට මාගේ ම මනස ගොඩනගා ගැනීමට හැකියාවක් නොමැතු .	.498
12	මට මා පිළිබඳවත් අන් අය කෙරෙහිත් ආදරය දැනේ .	.051
13	මම නව දේශල් පිළිබඳ උනන්දුවක් දක්වයි .	.580
14	මම එදිනෙදා කාර්යයන්වලට සතුවෙන් සම්බන්ධ වේ .	.830
15	මම බිජා, කේපය, ප්‍රේමය, රෝමියාව, වරදකාරීත්වය හෝ සාංකාචි වැනි හැඟීම්වලින් කළබලයට පත් වේ .	.545
16	මම ස්ථීර, තාප්තිමත් පොදුගලික සඛධානා පවත්වාගෙන යයි .	.763
17	මා විසින් ම තීරණ ගනී .	.846

මුළුගුය : ක්ෂේත්‍ර දත්ත, 2022.

උක්ත වගුවේ මානසික සෞඛ්‍ය ගති ලක්ෂණයන්ට ගුරු ඩික්ෂණලාභීන් ප්‍රතිචාර දැක්වූ ආකාරය අනුව t අගය 0.05ට වඩා වැඩි අගයක් ලබාගෙන නොමැතු. එබැවින් ගුරු ඩික්ෂණලාභීන් ස්වකිය අධ්‍යයන පායමාලාව සිංහල හෝ ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයන් අධ්‍යයනය කළ ද ස්වකිය මානසික සෞඛ්‍ය පවත්වාගෙන යාමට හාඡා මාධ්‍යයෙහි වෙශසි වෙනසක් බලපෑ නැති බව තහවුරු වේ. නමුත් සම්මුඛ සාකච්ඡාවේ දී තොරතුරු සහන්තිවේදන තාක්ෂණය පායමාලාව හදාරනු ලබන ගුරු ඩික්ෂණලාභීන්ගේ අදහස් ප්‍රකාශනයෙන් මතු වුවයේ ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයන් තොරතුරු සහන්තිවේදන තාක්ෂණ විෂය පායමාලාව හැදුරීම තමන්ට මානසික වෙහෙසක් ඇති කරන බවය. එහි ප්‍රතිඵත අගය 100%කි. තව ද “ඉගෙන ගන්න මාධ්‍ය නිසා, ඉංග්‍රීසි විෂයයේ අමුරුකම නිසා ප්‍රමුදින්ගේ අරමුණ බිජ වැටෙනවා. Block teaching fail” යනුවෙන් හාඡා ප්‍රාදේශීලී සංවර්ධනයේ දී ගුරු අධ්‍යාපනයේ අදහසක් මගින් තහවුරු කමළේ තොරතුරු සහන්තිවේදන තාක්ෂණ පායමාලාව ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයන් හැදුරීම සිසුන්ගේ යහපත් මානසික සෞඛ්‍යයට සහනාත්මකව බලපෑම් කර තිබෙන බවයි. එබැවින් ප්‍රමාණාත්මක තොරතුරු මගින් පායමාලාව හදාරනු ලබන හාඡා මාධ්‍යය අනුව වෙශසි වෙනසක් හඳුනාගත නොහැකි වුව ද ඉගාත්මක තොරතුරු මගින් තොරතුරු සහන්තිවේදන තාක්ෂණ පායමාලාව ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයන් හැදුරීම ගුරු ඩික්ෂණලාභීන්ට මානසික ආකතියක් ඇතිකර තිබෙන බැවි අනාවරණය කරන ලදී.

සමස්තයක් ලෙස ගුරු ඩික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යය තක්සේරුකරණය ඉහත පරිදි විශ්ලේෂණය කළ හැකි ය.

නිගමන

- ස්වකිය අනාගතය පිළිබඳ සූහවාදී හැඟීමක් තිබීම, අන් අය සමග සම්පූජ්‍ය කටයුතු කිරීම සහ තමා පිළිබඳ හොඳ හැඟීමක් තිබීම යන සංරචකයන් සම්බන්ධයෙන් ගුරු ඩික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය සාධනිය මට්ටමින් පවතී.
- එහෙත් ඉගාත්මක දත්තවලට අනුරුදුවේ 10%ක මට මා පිළිබඳ ව හොඳ හැඟීමක් තිබේ සහ විශ්වාසී හැඟීමෙන්, සතුවෙන් ස්වකිය කාර්යයන්වල නිරතවනවා ය යන ප්‍රතිචාරයන්ට දෙනාත්මක ප්‍රතිචාර නොලැබුණු අතර දෙධිනික කාලසටහන තුළ මානසික වෙහෙසක් ඇති කරන බව අනාවරණය විය.
- සමස්ත ප්‍රකාශන 17න් 8ක් ඉහළ තරා අගයක් ගන්න ද , ”මම ස්ථීර, තාප්තිමත් පොදුගලික සඛධානා පවත්වාගෙන යයි, මා විසින් ම තීරණ ගනී, මම නව දේශල් පිළිබඳ උනන්දුවක් දක්වයි, මම අන් අය පිළිබඳ උනන්දුය, මට සැහැල්ල බවක්

- දැනේ” ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තරාව පහළ අගයක් ගෙන ඇත. ප්‍රකාශන අංක 9 සිට 13 දක්වා එය සම්මුඛ සාකච්ඡාවලින් ලබාගත් දත්ත මගින් ද තහවුරු කරයි.
- ස්ථීර තාප්තිමත් පොදුගලික සඟලතා පැවත්වීම සහ අධ්‍යයන කාර්යයන් සම්බන්ධයෙන් ගුරු ඩික්ෂණලාභීන්ට මානසික සැහැල්පුවක් නොමැති බව අනාවරණය වූ අතර මධ්‍යස්ථා මට්ටම්න් මානසික ආත්‍යිත සිපුන්ට තිබෙන බව තහවුරු විය.
 - කොරෝනා සමය සමග සිපුන්ට ස්වකිය මනස දනාත්මක ලෙස ගොඩනගා ගැනීමේ හැකියාව අඩු වූව ද යහළවන් සමග සතියක කාලයක ඇසුරෙන් එම තත්ත්වය යහපත් ලෙස ගොඩනැගී ඇත.
 - ගුරු ඩික්ෂණලාභීන් තීරණ ගැනීමේ දී ස්වාධීනව කටයුතු නොකරයි.
 - අධ්‍යයන වැඩ ප්‍රමාණය තුළ ගුරු ඩික්ෂණලාභීන්ට නව දේවල් පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමට ප්‍රමාණවත් කාලයක් නොලැබේ.
 - ගුරු ඩික්ෂණලාභීන් බාහිර පාර්ශ්වයන් සමග සම්පව ඇසුරු කළ ද එම බාහිර පාර්ශ්වයන් පිළිබඳ සත්‍ය හැඳිමින් ක්‍රියා නොකරන බව පැහැදිලි විය.
 - මානසික සෞඛ්‍ය මැතිම සඳහා ඇතුළත් කළ සාර්ථක ප්‍රකාශන හතරේහි තරාව දැරුණු යේ පහළම ස්ථාන හතරට තරා වී ඇත. ඒ අනුව එම ප්‍රකාශනයන් සම්බන්ධයෙන් ගුරු ඩික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය දනාත්මක මට්ටම්න් පවති.
 - ඇතුම් සිපුන් ප්‍රේමය, කෝපය, බිය වැනි භාවයන්ගෙන් කළබලයට පත්වේ.
 - සමඟ්තයක් ලෙස ගුරු ඩික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය මට්ටම අඩු, වැඩි වශයෙන් පවති. එබැවින් ගුරු ඩික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යය පුරුණ වශයෙන් දනාත්මක නොවන අතර මධ්‍යස්ථා මට්ටම්න් පවතින බව නිගමනය කළ හැකි ය.
 - සමඟ්තයක් ලෙස ගුරු ඩික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යය ස්ත්‍රී, පුරුෂාවය අනුව වෙසසි වෙනසක් නොපෙන්වයි.
 - නමුත් ගුරු ඩික්ෂණලාභීන්ට යම්කින් වැළකී සිටිමේ ගක්තිය, තමන්ටත් අන් අය කෙරෙහි ආදරය යන භාවය දැනීම, දෙනීක කාර්යයන්ට සතුවෙන් සම්බන්ධවීම යන අවස්ථාවන්හි දී ස්ත්‍රී, පුරුෂ වශයෙන් වෙසසි වෙනසක් දැකගත හැකිය.
 - ගුරු ඩික්ෂණලාභීන් හදාරන පායමාලාවේ විෂය ස්වභාවය මුළුන්ගේ යහපත් මානසික සෞඛ්‍යයට බලපෑම් කර නැති.
 - ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන පායමාලාව හෝ තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ පායමාලාව හදාරන භාෂා මාධ්‍යය අනුව ගුරු ඩික්ෂණලාභීන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යයට සංඝ බලපෑමක් කර නැති බව ප්‍රමාණාත්මක තොරතුරු මගින් අනාවරණය කෙරිණි. නමුත් ගණනාත්මක තොරතුරුවලින් අනාවරණය වූයේ තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ පායමාලාව ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයන් හැදැරීම සිපුන්ට මානසික ආත්‍යිත ඇති කර තිබෙන බවයි.

යෝජනා

- මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයේදී ගුරු ශික්ෂණලාභීන් තුළ අන් අය සමග සම්පූර්ණ කටයුතු කිරීම, විශ්වසනීයත්වය, ස්වකිය මතස ගොඩනගා ගැනීම අන් අය කෙරෙහි ආදරය කිරීම සහ නව දේශීල් පිළිබඳ උත්ත්දුවක් දැක්වීම යන ගති ලක්ෂණයන් පිළිබඳව වැඩි අවධානය යොමු කරමින් වැඩිසටහන් සම්පාදනය කිරීම වට්.
- ගුරු ශික්ෂණලාභීන් තමන්ටත්, අන් අය කෙරෙහි ආදරය දැනීම සහ දෙනීක කාර්යයන්ට සතුවෙන් සම්බන්ධවීම යන මානසික සෞඛ්‍ය ගති ලක්ෂණයන් ප්‍රවර්ධනයේදී ස්ථිර, පුරුෂ භාවය කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කරමින් දේශන හෝ ප්‍රායෝගික ත්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කිරීම වට්.
- නමුත් සමස්කයක් ලෙස ගැහැණු පිරිමි හේදයකින් තොරව මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයෙහිලා සමාන ප්‍රවේශයන්, ක්‍රමවේදයන් යොදාගත හැකි ය.
- ගුරු ශික්ෂණලාභීන් අධ්‍යයනය කරනු ලබන පායමාලාවන්ගේ විවිධත්වය නොසලකා මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයට භාවමය බුද්ධියේ සමාන ප්‍රවේශයන් ලබාගත හැකි ය.
- ගුරු ශික්ෂණලාභීන් තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ පායමාලාව ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් අධ්‍යයනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් පර්යේෂණ කාර්යයක් සිදුකර සිසුන්ට අවශ්‍ය සහය ලබාදීම වැදගත් වනු ඇත.
- මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයේදී සංවිධානය කරනු ලබන භාවමය බුද්ධිමය වැඩිසටහන් සියලු සිසුන්ට සාධාරණයක් වන අපුරීන් සිංහල සහ ඉංග්‍රීසි යන ද්විභාෂා මාධ්‍යයෙන් පැවැත්වීම වඩා එළඳායි වනු ඇත.

ආක්‍රිත ගුන්ථ නාමාවලිය

Abdel Wahed, W. Y., & Hassan, S. K. (2017, March 1). Prevalence and associated factors of stress, anxiety and depression among medical Fayoum University students. *Alexandria Journal of Medicine*, 53(1), 77–84. <https://doi.org/10.1016/j.ajme.2016.01.005>

America National Mental Health Association. (2004). *Section I - Mental Health Facts: Characteristics of Mental Health & It's Okay to Ask for Help*. Retrieved September 13, 2021, from <https://healthylife.com/mymh/SecIb.htm>

Anwer, S., Alghadir, A., Manzar, M. D., Noohu, M. M., Mohammed, S., & Li, H. (2019, November). <p>Psychometric Analysis Of The Sleep Hygiene Index And Correlation With Stress And Anxiety Among Saudi University Students</p> *Nature and Science of Sleep*, Volume 11, 325–332. <https://doi.org/10.2147/nss.s222440>

Bickenbach, J. (2015). WHO's Definition of Health: Philosophical Analysis. *Handbook of the Philosophy of Medicine*, 1–14. https://doi.org/10.1007/978-94-017-8706-2_48-1

Mahees, M.T.M. (2020). *Stress Among University Undergraduates: A Case Study Of University Of Colombo*. Retrieved January 24, 2022, from <http://archive.cmb.ac.lk:8080/research/bitstream/70130/4756/1/Stress%20Among%20Undergraduates>

McCloud, T., Jones, R., Lewis, G., Bell, V., & Tsakanikos, E. (2020, July 31). Effectiveness of a Mobile App Intervention for Anxiety and Depression Symptoms in University Students: Randomized Controlled Trial. *JMIR MHealth and UHealth*, 8(7), e15418. <https://doi.org/10.2196/15418>

Mental Health Foundation. (2022). *What is good mental health?* Retrieved January 18, 2022, from <https://www.mentalhealth.org.uk/explore-mental-health/about-mental-health>

NHS Health Scotland. (2006). *The Warwick–Edinburgh Mental Well-being Scale*. Retrieved June 18, 2021, from <https://www2.uwe.ac.uk/services/Marketing/students/pdf/Wellbeing-resources/well-being-scale-wemwbs.pdf>

Perera, B.P.R., Caldera, A. , Godamunne, P., Stewart-Brown, S. , Wickremasinghe ,A.R. & Jayasuriya R. (2019). *WEMWBS in different languages: Title: Validation of the Sinhala version of the Warwick Edinburgh Mental Well-being Scale (WEMWBS) in a Sinhala speaking Sri Lankan community.* Retrieved December 22, 2021, from

<https://warwick.ac.uk/fac/sci/med/research/platform/wemwbs/using/translations/>

Posselt, J. (2021, March 1). Discrimination, competitiveness, and support in US graduate student mental health. *Studies in Graduate and Postdoctoral Education*, 12(1), 89–112. <https://doi.org/10.1108/sgpe-07-2020-0042>

Starkweather , Jon. (2010). *Homogeneity of Variances.* Retrieved January 16, 2022, from https://it.unt.edu/sites/default/files/levene_jds_mar2010.pdf

Tholibon, D. M. A. M. N. (2021, November 18). *Relative Importance Index (RII) in Ranking the Factors of Employer Satisfaction Towards Industrial Training Students / International Journal of Asian Education.* International Journal of Asian Education -. Retrieved February 22, 2022, from <https://ijae.journal-asia.education/index.php/data/article/view/187>

World Health Organization. (2013). *Investing In Mental Health.* Retrieved June 8, 2021, from

https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/87232/9789241564618_eng.pdf

World Health Organization. (2017). *Depression and Other Common Mental Disorders.* Retrieved January 15, 2022, from

<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/254610/WHO-MSD-MER-2017.2-eng.pdf>